

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Deres ref

Vår ref

Dato

21/212-2

21. september 2021

Svar på spørsmål om fastsettelse av utbetalingshyppighet er et enkeltvedtak

Vi viser til henvendelsen deres av 18. januar 2021, og beklager at vi ikke har besvart denne tidligere. I henvendelsen ber dere om en avklaring av om fastsettelse av utbetalingshyppighet er å anse som et enkeltvedtak.

Om enkeltvedtak og beskrivelsen av dagens praksis

Hvilke beslutninger som er å anse som enkeltvedtak reguleres av forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Av bestemmelsen følger det at enkeltvedtak er "vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer". Som direktoratet peker på, har enkeltvedtaksbegrepet voldt atskillig tolkningstvil, og begrepet er utfordrende å praktisere på en enhetlig måte i forvaltningen.

Det er imidlertid klart at et vedtak om tildeling av økonomisk stønad er et enkeltvedtak. Vedtaket inneholder blant annet opplysninger om hvor mye stønad den enkelte er tildelt, hvilken periode stønaden gjelder for, og om det eventuelt er stilt vilkår ved tildelingen av stønad. I tillegg inneholder vedtaket opplysninger om hvor hyppig stønaden vil bli utbetalt.

Som beskrevet i henvendelsen deres, har det utviklet seg en praksis hvor utbetalingshyppighet kan påklages dersom hyppigheten er satt som konsekvens av et vilkårsbrudd, men ikke dersom denne er satt i opprinnelig vedtak om økonomisk stønad. Dette innebærer at det legges til grunn at denne delen av vedtak om tildeling av økonomisk stønad ikke er å anse som et enkeltvedtak.

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.asd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 457

Avdeling
Velferdspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Kine Lillefjære
Sætre
22 24 85 72

Uttalelser i lovforarbeider

De eldre lovforarbeidene til sosialtjenesteloven uttaler seg ikke direkte om utbetalingshyppighet er å anse som et enkeltvedtak. Av NOU 1990:16 *Økonomisk sosialhjelp* følger det at "(d)en administrative praksis på disse områdene må velges først og fremst ut fra hensynet til klientens beste og målet om rehabilitering, men også ut fra hensynet til det enkelte sosialkontors behov for å drive rasjonelt. På grunn av varierende behov vil det etter arbeidsgruppas syn ikke være hensiktsmessig å fastsette regler verken om vedtakslengde eller utbetalingsmåte". Flertallet av medlemmene i arbeidsgruppa som stod bak NOU'en, uttalte videre at de "ut fra varierende behov ikke (fant det) hensiktsmessig å fastsette regler om utbetalingshyppighet". I Ot.prp.nr.29 (1990-1991) fulgte Sosialdepartementet i punkt 5.10 opp forslaget fra utvalgets flertall, slik at det ikke ble lagt fram forslag om en egen bestemmelse om utbetalingshyppighet.

I disse eldre forarbeidene omtales fastsettelse av utbetalingshyppighet dels som en beslutning som ble tatt på grunnlag av administrative hensyn knyttet til driften av det enkelte sosialkontor, men at det viktigste hensynet som skulle tas ved fastsettelsen av utbetalingshyppighet er hva som ville være til klientens beste.

Forslaget om vilkår om aktivitet for stønad til livsopphold ble lagt fram i Prop.39 L (2014-2015). Under omtalen av departementets forslag om konsekvenser av at vilkår brytes, går det fram at endret utbetalingshyppighet vil kunne være en hensiktsmessig konsekvens av vilkårsbrudd i enkelte tilfeller. Videre uttales det at "(k)onsekvenser ved brudd på vilkår alltid (vil) måtte fastsettes i et enkeltvedtak som vil kunne påklages". Som det beskrives i henvendelsen deres, er det på grunnlag av denne omtalen i forarbeidene, lagt til grunn i praksis at endret utbetalingshyppighet som følge av brudd på vilkår, anses som et enkeltvedtak som kan påklages.

Vår vurdering

Slik vi ser det, kan det ikke trekkes noen slutning ut ifra de eldre forarbeidene om at det forhold at loven ikke inneholder noen bestemmelse om utbetalingshyppighet, vil innebære at slik fastsettelse ikke er et enkeltvedtak. Til sammenligning er stønadsnivå ikke lovfestet, uten at det medfører at det er grunn til å reise tvil ved om fastsettelse av stønadsnivå til den enkelte tjenestemottaker er et enkeltvedtak.

Når det fattes vedtak om tildeling av økonomisk stønad for en lengre periode, vil det ofte være naturlig å falle ned på månedlig utbetaling av stønaden. Til tross for at man i mange enkeltsaker ikke anser det som hensiktsmessig med hyppigere utbetalinger, innebærer ikke det et fravær av en individuell vurdering av hyppigheten. Det forhold at det ikke er behov for hyppigere utbetalinger, vil også basere seg på en vurdering av det ikke er opplysninger i tjenestemottakers sak som tilsier et behov for å utbetale stønad med kortere intervaller.

Ettersom fastsettelse av utbetalingshyppighet i mer eller mindre grad gjøres på grunnlag av en konkret vurdering i den enkelte sak, fremstår det som uheldig og noe kunstig at denne

delen av vedtaket vurderes som et element av enkeltvedtak om tildeling av stønad som tjenestemottaker ikke kan påklage.

Videre fremstår det heller ikke som rimelig at fastsettelse av utbetalingshyppighet ikke anses som et enkeltvedtak i opprinnelige vedtak, når tilsvarende vurdering anses som et enkeltvedtak når den foretas som følge av et vilkårsbrudd. Dette gir tjenestemottakere som har brutt vilkår ved tildeling av stønad, en videre klageadgang og slik også bedre rettssikkerhet enn andre tjenestemottakere.

I likhet med direktoratet, anser vi det slik at rettskildene ikke gir noen helt klar anvisning på om fastsettelse av utbetalingshyppighet er å anse som et enkeltvedtak. Ut ifra en helhetsvurdering, hvor tjenestemottakernes rettssikkerhet veies særlig tungt, mener vi at det bør legges til grunn at fastsettelse av utbetalingshyppighet utgjør et enkeltvedtak, også når utbetalingshyppighet settes i opprinnelig vedtak om økonomisk stønad. Eventuelle økte administrative kostnader knyttet til en endring av praksis hvor fastsettelse av utbetalingshyppighet anses som et enkeltvedtak, vil i hovedsak være knyttet til økt omfang av klagesaker. Vi antar at denne økningen vil være forholdsvis begrenset.

Med hilsen

Vibeke Trålim (e.f.)
avdelingsdirektør

Kine Lillefjære Sætre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer